Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 10.11.1961, sp. zn. 10 Co 524/60, ECLI:CZ:KSBR:1961:10.CO.524.1960.1

Číslo: 12/1962

Právní věta: Skutečnost, že manko vzniklo také v důsledku nedostatečného obsazení prodejny pracovními silami, resp. i v důsledku nedostatku skladovacích prostorů, je nutno hodnotit podle okolností konkrétního případu jako spoluzavinění podniku (je-li dáno zavinění na straně podniku, resp. jeho orgánů) nebo jako objektivní příčiny jdoucí na vrub podniku (byla-li škoda způsobena také okolnostmi, za které nelze činit odpovědným podnik).

Soud: Krajský soud v Brně

Datum rozhodnutí: 10.11.1961

Spisová značka: 10 Co 524/60

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách

Předpisy: 111/1950 Sb. § 1 71/1958 Sb. § 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující podnik uplatnil proti žalovanému hmotně odpovědnému vedoucímu prodejny nárok na zaplacení manka ve výši 22 624,- Kčs.

Okresní soud v Kroměříži vyhověl žalobě žalujícího podniku do výše 11 312,- Kčs a ve zbytku žalobu zamítl, když zjistil, že prodejna byla nedostatečně obsazena pracovními silami a že také skladové prostory nebyly vyhovující.

Krajský soud v Brně rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Odůvodnění:

Při řešení otázky, zda nedostatečné obsazení prodejny pracovními silami je nutno hodnotit jako spoluzavinění podniku nebo jako tzv. objektivní příčiny, je třeba vycházet především z toho, že spoluvina podniku předpokládá zavinění na straně podniku a kde o takové zavinění nejde, jedná se o objektivní příčinu. V praxi v případě nedostatečného obsazení prodejny pracovními silami jde většinou o zavinění na straně podniku (srov. směrnice pléna NS z 9. listopadu 1961 čj. Pls 2/61; srov. např. i rozhodnutí č. 22/59 Sbírky rozh. čs. soudů).

Jen v těch výjimečných případech, kdy nedostatek pracovních sil byl vyvolán zvýšením pracovních úkolů jen na přechodnou dobu, nepřičítá se podle konstantní praxe soudů okolnost, že prodejna byla v té době nedostatečně obsazena pracovními silami, podniku jako spoluzavinění. Vychází se totiž z toho, že mimořádné vypětí sil nutné k zvládnutí převzatých povinností se občas vyskytuje v každém zaměstnání a že selhání při plnění i těchto přechodně zvýšených úkolů nemůže jít na úkor podniku socialistického sektoru ani v té formě, že by nutnost splnění zvýšených úkolů za ztížených podmínek bylo lze přičítat podniku ke spoluvině na vzniklé škodě (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 48/1959 sb. rozh. čs. soudů; srov. také referát ke směrnici pléna NS ze 7. listopadu 1961 čj. Pls 2/61).

V těch případech však, kdy prodejna byla nedostatečně obsazena pracovními silami po dobu nikoliv jen na přechodnou a kdy současně na straně podniku nastaly takové okolnosti, že jimi byla způsobena škoda, za které však nelze činit odpovědným podnik, resp. jeho orgány, takže tu chybí zavinění podniku, nelze mluvit o spoluzavinění podniku a skutečnost, že prodejna nebyla dostatečně obsazena pracovními silami, je nutno za této situace hodnotit jako objektivní příčiny. K takové situaci dochází zejména v případě, že podnik byl nucen prodejnu otevřít v zájmu zásobování obyvatelstva. Tato situace však nenastala v souzeném případě, kdy otevření prodejny nebylo nařízeno a stalo se jen podle rozhodnutí podniku; za tohoto stavu věci podnik neměl prodejnu otevírat dříve, dokud i po personální stránce nebyl provoz prodejny řádně zabezpečen, takže tu jde o jeho zavinění.

V případě nevyhovujících skladových prostorů je po právní stránce situace obdobná jako v případě nedostatečného obsazení prodejny pracovními silami. I tu je nutno tuto skutečnost hodnotit podle okolností konkrétního případu jako spoluzavinění podniku – o které půjde v případě, kdy bude dáno zavinění na straně podniku – nebo jako objektivní příčiny – o které půjde tehdy, když škoda byla způsobena také okolnostmi, za které nelze činit odpovědnými podnik, resp. jeho orgány.

Při řešení otázky, zda v případě nevyhovujících skladových prostorů jde o spoluzavinění podniku nebo o objektivní příčiny, je nutno přihlédnout k právním předpisům upravujícím hospodaření se sklady, tj. zákonu č. 111/1950 Sb., vl. nař. č. 172/1950 Sb. a směrnicím pro činnost výkonných orgánů národních výborů při plánovitém hospodaření s nebytovými místnostmi, Ú. l. částka 42 z r. 1959 (srov. i dříve platné předpisy výnos SÚP č. 186/1951 Sbírka oběžníků pro KNV, usnesení vlády z 9. listopadu 1955 č. 3154). Jestliže podnik měl možnost opatřit skladiště podle citovaných předpisů [srov. § 2 odst. 2 písm. c) zák. č. 111/1950 Sb., § § 4 a násl. vl. nař. 172/1950 Sb., čl. 1 a násl. citovaných směrnic] nebo jestliže sám mohl z vlastních zdrojů skladovací prostory zajistit (podniky samy mají rozpočtovat a plánovat stavbu skladišť pro vlastní potřebu), pak v nezajištění skladovacích prostorů v tomto případě je nutno – byly-li splněny i další podmínky náhrady škody (zejména příčinná souvislost mezi protiprávním úkonem a vzniklou škodou) – spatřovat spoluzavinění podniku. Jestliže však naproti tomu podnik tuto možnost neměl, zejména např. musel z příkazu národního výboru skladiště vyklidit (srov. čl. 5 cit. směrnic) se zřetelem k potřebám plánovitého hospodaření s místnostmi, které jsou určeny nebo jichž se užívá k jiným účelům než obytným nebo zemědělským (srov. § 1 zák. č. 111/1950 Sb., § § 1, 4 odst. 2 vl. nař. č. 172/1952 Sb.) a sám také nemohl vlastními prostředky skladiště zajistit, pak je třeba – uváží-li se, že podle citovaných předpisů není právní nárok na přidělení náhradních místností (srov. § 6 vl. nař. č. 172/1952 Sb.) – skutečnost, že škoda vznikla také v důsledku nevyhovujících skladových prostorů, hodnotit jako objektivní příčinu. Tak tomu bylo i v souzené věci, kdy žalující podnik dostal v době, kdy byla provedená nová organizace, příkaz k vyklizení skladiště (čl. 5 cit. směrnic), přičemž nemohl ani sám vlastními prostředky zajistit skladiště náhradní.